

POLASÁÍ UM CHAIDREAMH POBAIL, COMHIONANNAS AGUS ILCHINEÁLACHT SAN OIDEACHAS

CREAT NA dTÁSCAIRÍ CAIGHDEÁIN

Le tacú le cur i bhfeidhm an pholasaí CRED, tá an Roinn i ndiaidh tacar de tháscairí caighdeáin a fhorbairt d'fhonn monatóireacht agus breithmheas a dhéanamh ar thionchar an pholasaí ar pháistí agus ar dhaoine óga agus ar a bpobal.

Forbairt an Chreata Tásctha Caighdeáin

Agus an Creat Tásctha Caighdeáin á fhorbairt, chuaigh an Roinn i gcomhairle le réimse d'eagraíochtaí agus rinneadh tagarmharcáil in éadan creataí eile lena mbítear ag iarraidh Caidreamh Phobail, Comhionannas agus Ilchineálacht agus athrú meoin a thomhas.

Agus na táscairí caighdeáin á bhforbairt, d'fhéach an Roinn le tomhais `chun deiridh' agus le tomhais `chun tosaigh' a shainnithint (Baineann na tomhais chun deiridh le torthaí atá bainte amach, baineann na tomhais chun tosaigh le feidhmíocht todhchaí). Baineadh na tomhais chun deiridh ó chreataí atá ann faoi láthair (m. sh. Táscairí Dea-Chaidrimh OCALCA, Young Life & Times Survey agus Daonáireamh Bliantúil Scoile) agus ó dhea-chleachtas atá tagtha chun cinn ionas nach mbeadh gá le tacar úr de thomhais agus an obair bhreise a bheadh ag teacht leo (Iarscríbhinn 1). Cuirfear ar chumas na Roinne, leis na tomhais chun deiridh seo, meastóireacht a dhéanamh ar thionchar an pholasaí thar am.

Lena chinntiú, áfach, go dtig tionchar an pholasaí a thomhas ar bhonn níos gearrthréimhsí agus le go dtig a éifeachtacht a dhearbú, tá creat féinmheastóireachta forbartha ag an Roinn le cuidiú le hoideachasóirí

meastóireacht a dhéanamh ar cheisteanna CRED-bhainteacha laistigh dá gcomhthéacs féin agus le cuidiú leo sa phleanáil gníomhaíochta.

Úsáid an Chreata Tásctha Caighdeáin

Bainfear feidhm as an Chreat Tásctha Caighdeáin le meastóireacht a dhéanamh ar rathúlacht chur i bhfeidhm an pholasaí CRED. Ba cheart é a úsáid fosta lena chinntiú go mbíonn cothromaíocht iomchuí ann idir líon na rannpháirtithe atá bainteach agus caighdeán na n-eispéireas s'acu. I gcomhréir leis an pholasaí, comhoibreoidh an Roinn leis na dreamanna sin a fhaigheann maoiniú CRED agus le comhpháirtithe sa Chigireacht Oideachais agus Oiliúna (ETI) le breithniú a dhéanamh ar éifeachtacht chur i bhfeidhm an pholasaí maidir le dearcadh na rannpháirtithe i leith daoine eile agus i leith a bhfoghlama féin a fheabhsú.

Modh atá sna Táscairí Caighdeáin, a mbainfear feidhm astu don fhéinmheastóireacht agus le héifeachtacht idirghabhálacha a thomhas, trína mbeidh suíomh oideachais in ann meastóireacht a dhéanamh ar a fheabhas atá sé ag dul i ngleic leis an réimse de cheisteanna Mír 75 agus lena shainnithint cé acu díobh sin is leitheadúla sa chomhthéacs nó sa mhórphobal ina bhfuil sé lonnaithe. Cuidiú a bheidh sna Táscairí Caighdeáin maidir le réimsí sainiúla a bhfuil forbairt de dhíth iontu a shainnithint agus beifear in ann iad a úsáid sa phleanáil gníomhaíochta.

INNIÚLACHT	Bunoiliúint Múinteoirí	Ionduchtúchán	Luathfhorbairt Ghairmiúil	Forbairt Leanúnach Ghairmiúil
<p>2 Eolas agus tuiscint ar dhíospóireachtaí reatha mar gheall ar nádúr agus cuspóir an oideachais agus na comhthéacsanna sóisialta agus polasaí faoina sainmhínítear agus faoina gcuirtear i bhfeidhm aidhmeanna an oideachais.</p>	<p>Tuiscint ar na himpleachtaí a bhaineann leis an pholasaí 'An Todhchaí Chomhroinnte'.</p> <p>Tuiscint agus dearcadh pearsanta a fhorbairt d'fhonn a bhfealsúnacht oideachasúil féin a threorú:</p> <p>Iolrachas v comhshamlú Comóntacht v éagsúlacht Duine aonair v sochaí Suaimhneas v dul i ngleic le ceisteanna Fóntaí v leas coiteann Cearta v Cearta Daonna v Luachanna Reiligiúnacha</p> <p>Bheith in ann an t-eolas agus an tuiscint seo a úsáid le machnamh (pearsanta) a dhéanamh i gcomhthéacs na gceangaltas reachtúil.</p>	<p>→</p> <p>→</p> <p>→</p>	<p>Machnamh agus soiléiriú a dhéanamh ar a bhfealsúnacht phearsanta oideachasúil i gcomhthéacs luachanna agus pholasaithe na scoile.</p> <p>Bheith in ann an curaclam reachtúil a úsáid d'fhonn na ceisteanna seo a fhiosrú.</p>	<p>Cur le múnlú luachanna agus pholasaithe na scoile.</p> <p>Bheith in ann comhphlé a dhéanamh ar na ceisteanna seo laistigh den churaclam le comhghleacaithe.</p>

INNIÚLACHT	Bunoiúint Múinteoirí	Ionduchtúchán	Luathfhorbairt Ghairmiúil	Forbairt Ghairmiúil Leanúnach
<p>6 Eolas agus tuiscint ar na tosca a chuireann chun cinn agus a chuireann bac roimh an fhoghlaim éifeachtach, agus bheith meabhrach ar an ghá atá le freastal ar fhorbairt iomlánaíoch an pháiste.</p>	<p>Eolas agus tuiscint ar na dóigheanna a mbíonn freagairtí mothúchána, stéiréitíopáil, agus idirdhealú ina mbac féideartha roimh an fhoghlaim éifeachtach.</p> <p>Feasacht agus tuiscint ar bheathaisnéisí pearsanta na bpáistí agus na ndaoine óga agus tionchair féideartha ar chumas foghlama.</p> <p>Eolas ar an dóigh a dtéann tionchair shóisialta, shíceolaíochta, forbartha agus chultúrtha i bhfeidhm ar ghnóthachtáil/fhoghlaim na bpáistí ar dhóigh dhearfach nó dhiúltach.</p> <p>Tuiscint ar an tábhacht atá le cultúr iontaoibhe agus measa a chur chun cinn sa seomra ranga.</p> <p>Tuiscint ar an tábhacht atá le cultúr fiosruithe agus barúlacha fianaise-bhunaithe a chur chun cinn sa seomra ranga.</p> <p>Feasacht ar éagsúlacht de chur chuige i leith na foghlama i réimse an Caidrimh Phobail.</p>	<p>→</p> <p>→</p> <p>→</p>	<p>Cothromaíocht cumhachta níos comhroinnte idir dalta agus múinteoir a fhorbairt.</p> <p>Deiseanna a sholáthar do pháistí agus daoine óga le go dtig leo barúlacha daoine eile a fhiosrú agus a gcuid barúlacha féin a chosaint nó a leasú dá réir.</p>	<p>Bheith in ann na toisí cognaíocha agus mothúchána a chur sa mheá le go dtig tabhairt faoin stéiréitíopáil agus faoin fhoghlaim éifeachtach.</p> <p>Bheith in ann beathaisnéis agus eispéiris na ndaltaí a úsáid d'fhonn foghlaim éifeachtach a fhorbairt.</p> <p>Inniúil maidir le bheith in ann foghlaim ghníomhach rannpháirteach a éascú.</p>

INNIÚLACHT	Bunoiúint Múinteoirí	Ionduchtúchán	Luathfhorbairt Ghairmiúil	Forbairt Ghairmiúil Leanúnach
<p>8 Eolas agus tuiscint forbartha ar an ghá atá le haird a thabhairt ar ghnéithe suntasacha na bpáistí agus na ndaoine óga ó thaobh cultúir, teanga agus creidimh de, agus dul i ngleic leis na himpleachtaí don fhoghlaim a eascraíonn astu seo.</p>	<p>Toilteanas cultúir, reiligiúin agus teangacha eile a fhiosrú go hoscailte.</p> <p>Bheith in ann réamhchlaontaí ionat féin agus dúshláin a bheadh ag baint leo seo a aithint.</p> <p>Na gnéithe dá bhféiniúlacht chultúrtha, reiligiúnach agus pholaitiúil féin a aithint agus an bhaint atá acu seo lena ról proifisiúnta.</p> <p>A leibhéal féin d'éirim mhothúchánach a fhiosrú agus a thuiscint.</p>	<p>Bheith in ann réamhchlaontaí ionat féin, i lucht do chomhaoise agus i bpáistí agus i ndaoine óga mar aon leis na dúshláin a bheadh ag baint leo seo, a aithint.</p> <p>Deiseanna a aithint maidir le daltaí ar bith atá ann de chultúr eile a úsáid mar dhóigh fhéideartha leis an ilchineálacht a cheiliúradh.</p> <p>A leibhéal féin den litearthacht mhothúchánach a fhiosrú agus a thuiscint.</p>	<p>Bheith in ann réamhchlaontaí ionat féin, i lucht do chomhaoise agus i bpáistí agus i ndaoine óga mar aon leis na dúshláin a bheadh ag baint leo seo, a aithint.</p> <p>Deiseanna a fhorbairt maidir le daltaí ar bith atá ann de chultúr eile a úsáid mar dhóigh fhéideartha leis an ilchineálacht a cheiliúradh.</p> <p>Bheith in ann freagairt go hionann do réimse leathan de mhothúcháin dhearfacha agus dhiúltacha.</p> <p>Aithne a bheith agat ar an ghrúpa s'agat agus bheith ullamh d'eachtraí gan choinne. Cúlra an ghrúpa a thuiscint; bheith íogair maidir le beathaisnéisí pearsanta agus breith phroifisiúnta a úsáid.</p>	<p>Bheith in ann réamhchlaontaí ionat féin, i lucht do chomhaoise agus i bpáistí agus i ndaoine óga a aithint agus bheith in ann dul i ngleic leo seo.</p> <p>Deiseanna a chruthú maidir le daltaí ar bith atá ann de chultúr eile a úsáid mar dhóigh fhéideartha leis an ilchineálacht a cheiliúradh.</p> <p>Bheith in ann freagairt go hionann do réimse leathan de mhothúcháin dhearfacha agus dhiúltacha, ionat féin agus i ndaoine eile.</p> <p>Dóigheanna a fhoghlaim le timpeallacht a bhainistiú agus a dhlísteanú ina dtig barúlacha láidre a chur in iúl gan aon naimhdeas.</p>

INNIÚLACHT	Bunoiúint Múinteoirí	Ionduchtúchán	Luathfhorbairt Ghairmiúil	Forbairt Ghairmiúil Leanúnach
<p>1 Eolas agus tuiscint ar an</p> <p>2 idirghaolmhaireacht idir scoileanna agus na pobail a mbíonn siad ag freastal orthu, agus ar na féidearthachtaí atá ann maidir le forbairt agus leas comhchoiteann.</p>	<p>Eolas ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> an comhthéacs polasaí atá ábhartha don oideachas um chaidreamh pobail agus ilchineálacht i dTuaisceart Éireann; coincheap an Chaipitil Shóisialta agus ceistanna bainteacha an bhannaithe/an traschóirithe. <p>Tuiscint ar na féidearthachtaí maidir le múinteoirí a bheith ina ngníomhairí d'athruithe sóisialta.</p> <p>Dóigheanna a dtig prionsabail an daonlathais agus an cheartais shóisialta a mhionshamhaltú i measc phobal na scoile.</p> <p>Dóigheanna ina dtig le háisíneachtaí scoile agus pobail bheith ag comhoibriú d'fhonn comhpháirtíochtaí a bhunú agus le tacú le hoideachas ó thaobh an chaidrimh phobail de.</p> <p>Na féidearthachtaí a bhaineann le húsáid TFC ó thaobh an líonraithe de, laistigh de, agus idir phobail.</p>		<p>An daonlathas a shamhaltú mar eiseamláir sa seomra ranga.</p> <p>Bheith ag comhoibriú le háisíneachtaí pobail le tacú le foghlaim na ndaltaí laistigh den churaclam.</p>	<p>An t-idirphlé, na díospóireachtaí agus an idirghaolmhaireacht idir na coincheapa a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> forbairt pobail; oideachas pobail; ról an chaidrimh phobail maidir leis na dálaí atá riachtanach don tsíocháin bhuan, le ceartas sóisialta, a chruthú. <p>Tionchar a imirt ar pholasaí agus ar chleachtas agus ar an nasc eatarthu seo agus an pobal i gcoitinne.</p> <p>An daonlathas a shamhaltú mar eiseamláir sa seomra ranga.</p> <p>Comhpháirtíochtaí a thógáil leis an phobal áitiúil tríd na daoine óga, m.sh., seirbhís pobail, tionscadail ghníomhaíochta, stair áitiúil agus stair bhéil, naisc idir phobail – próifíl ranga, scoile agus pobail a chomhroinnt agus a fhorbairt.</p> <p>Pléghrúpaí ar líne a úsáid d'fhonn ceistanna a fhiosrú i measc an mhórphobail lena n-áirítear ceistanna conspóideacha.</p>

INNIÚLACHT	Bunoiúint Múinteoirí	Ionduchtúchán	Luathfhorbairt Ghairmiúil	Forbairt Ghairmiúil Leanúnach
<p>2 Cur le forbairt agus saol na scoile, comhoibriú leis an fhoireann teagaisc agus tacaíochta, le tuismitheoirí agus le háisíneachtaí seachtracha.</p> <p>3</p>	<p>Scileanna idirphearsanta a fhorbairt agus cumas idirbheartaíocht a dhéanamh agus coimhlint a réiteach.</p> <p>Luachanna pearsanta soiléirithe maidir le hoideachas.</p> <p>An fheidhm atá le ráiteas misin scoile agus fíis chomhroinnte a thuiscint.</p>	<p>Scileanna idirphearsanta a fhorbairt agus cumas idirbheartaíocht a dhéanamh agus coimhlint a réiteach agus treoir a sholáthar más gá.</p> <p>In ann caidreamh éifeachtach oibre a bhunú le tuismitheoirí.</p> <p>Eolas agus tuiscint ar ráiteas misin agus fíis chomhroinnte na scoile, lena n-áireofaí luachanna agus mianaidhmeanna.</p> <p>Bheith in ann tacaíocht/caidreamh h oscailte dearfach éifeachtach a chruthú leis an fhoireann teagaisc agus tacaíochta agus le tuismitheoirí.</p>	<p>Scileanna idirphearsanta a fhorbairt agus cumas idirbheartaíocht a dhéanamh agus coimhlint a réiteach agus treoir a sholáthar más gá.</p> <p>In ann caidreamh éifeachtach oibre a bhunú le tuismitheoirí.</p> <p>Caidreamh éifeachtach a fhorbairt le baill foirne i scoileanna bainteacha eile nuair is gá.</p> <p>Eolas agus tuiscint ar ráiteas misin agus fíis chomhroinnte na scoile, lena n-áireofaí luachanna agus mianaidhmeanna.</p> <p>Bheith in ann tacaíocht oscailte dhearfach/caidreamh éifeachtach a bhunú leis an fhoireann teagaisc agus tacaíochta agus le tuismitheoirí.</p>	<p>Scileanna idirphearsanta ar ardchaighdeán a fhorbairt agus cumas idirbheartaíocht a dhéanamh agus coimhlint a réiteach agus treoir a sholáthar más gá.</p> <p>Bheith in ann caidreamh éifeachtach oibre a bhunú le tuismitheoirí agus plé le réimse leathan de cheisteanna dúshlánacha.</p> <p>Eolas agus tuiscint ar ráiteas misin agus fíis chomhroinnte na scoile, lena n-áireofaí luachanna agus mianaidhmeanna.</p> <p>Bheith rannpháirteach i ndruchtú ráiteas misin agus luachanna, aidhmeanna agus cuspóirí na scoile.</p> <p>Bheith in ann tacaíocht oscailte dhearfach/caidreamh éifeachtach a bhunú leis an fhoireann teagaisc agus tacaíochta, le tuismitheoirí, le háisíneachtaí seachtracha agus le gach dá bhfuil buarthaí acu mar gheall ar leas páistí.</p>

Iarscríbhinn 2: Táscairí Caighdeáin

Tá roinnt táscairí ann a bhfuil baint dhíreach acu le páistí agus daoine óga agus déanfaidh RO monatóireacht orthu seo thar am mar tháscairí breise d'fhonn breithmheas a dhéanamh ar éifeachtacht an pholasaí. Áirítear ar na táscairí seo:

- Líon na bpáistí/scoile agus daoine óga atá atá rannpháirteach i gcláir caidrimh phobail, comhionannais agus ilchineálachta (% d'iomlán na bpáistí scoile agus daoine óga)¹;
- % de pháistí agus daoine óga (in aois a 16 bliana) a mheasann go bhfuil an caidreamh idir Protastúnaigh agus Caitlicigh níos fearr anois ná mar a bhí cúig bliana ó shin²;
- % de pháistí agus daoine óga (bliain 6 & 9) a mheasann go bhfuil sé mícheart tromaíocht a dhéanamh ar dhuine mar gheall ar chine nó ar dhath an chraicinn, ar mhíchumas nó ar chreideamh³;
- % de pháistí agus daoine óga (bliain 6 & 9) a mheasann go mbíonn sé i gcónaí mícheart tromaíocht a dhéanamh ar dhuine eile mar gheall ar chine nó ar dhath an chraicinn³;
- % de pháistí agus daoine óga (bliain 6 & 9) a mheasann go mbíonn sé i gcónaí mícheart tromaíocht a dhéanamh ar dhuine mar gheall ar mhíchumas³;
- % de pháistí agus daoine óga (bliain 6 & 9) a mheasann go mbíonn sé i gcónaí mícheart tromaíocht a dhéanamh ar dhuine mar gheall ar chreideamh³;
- % de pháistí agus daoine óga (bliain 9) a bhfuil tromaíocht déanta orthu le hainmneacha nó ráitis ghoilliúnacha nó gothaí maslacha a mbeadh brí ghnéasach leo³;
- % díobh sin a bhfuil páistí acu ar scoil agus atá den bharúil gur spás comhroinnte atá sa scoil sin⁴;

- % de dhaoine a chreideann go spreagann an rialtas comhroinnt na saoráidí ag scoileanna de chreidimh éagsúla⁴;
- % na ndaoine a chreideann go bhfuil na scoileanna éifeachtach maidir le páistí agus daoine óga a ullmhú don saol i sochaí ilchineálach⁴;
- % na ndaoine a chreideann go bhfuil na scoileanna éifeachtach maidir le tuiscint a spreagadh ar chastacht na staire s'againn⁴;
- % na bpáistí agus daoine óga a déarfadh go gclúdaíonn scoileanna ceisteanna ilchineálachta⁵;
- % na bpáistí agus daoine óga (in aois a 16) a thabharfadh le fios go raibh tionchar dearfach ag gníomhaíochtaí ar an tuiscint atá ag rannpháirtithe ar na grúpaí mír 75⁵.

Foinse:

¹ *Tuairisc Staitistiúil CRED*

² *ARK Young Life & Times Survey*

³ *DE Research into Nature & Extent of Pupil Bullying in Schools in North of Ireland*

⁴ *ARK Northern Ireland Life & Times Survey*

⁵ *Ós rud é gur bearta úra iad seo, beidh gá le hobair bhreise d'fhonn sainmhíniú a dhéanamh ar an fhocláocht bheacht, agus dá réir, tá siad seo táscach i láthair na huaire. Ní bheidh na torthaí tosaigh ar fáil roimh Aibreán 2013.*

larscríbhinn 3: CREAT NA dTÁSCAIRÍ CAIGHDEÁIN

Aidhm Uileghabhálach an Pholasaí CRED

Le cur le feabhsú an chaidrimh idir phobail:

- a) trí oideachas a chur ar pháistí agus daoine óga le féinmheas agus meas ar dhaoine eile a fhorbairt, le comhionannas a chur chun cinn agus le bheith ag obair d'fhonn an t-idirdhealú a dhíothú; agus
- b) trí dheiseanna a sholáthar dóibh le caidrimh a thógáil leo sin de chúlraí agus de thraidisiúin éagsúla tríd an oideachas foirmeálta agus neamhfhoirmeálta, laistigh de na hacmhainní atá ar fáil.

Croíphrionsabail:

Seo a leanas na prionsabail lena dtreoraítear an polasaí CRED, agus dá réir, iad sin a fhaigheann maoiniú tríd an pholasaí:

- Glacadh le cur chuige ina bhfuil riachtanais na bpáistí agus na ndaoine óga ríthábhachtach;
- Tacú le forbairt fhorchéimnitheach an fhéinmheasa i measc páistí agus daoine óga agus a gcuid eolais ar thábhacht an chomhionannais agus na hilchineálachta;
- Bheith freagrúil do riachtanais sainiúla CRED na bpáistí agus na ndaoine óga agus a bpobail agus na torthaí a bhfuiltear ag dúil leo maidir le freastal éifeachtach a dhéanamh ar na riachtanais sin a leagan amach go soiléir;
- Ról a thabhairt do pháistí agus do dhaoine óga maidir le pleanáil agus le measúnú ar éifeachtacht na n-idirghabhálacha CRED;
- Rochtain chothrom a sholáthar do pháistí agus daoine óga ar dheiseanna le bualadh le agus le bheith ag comhoibriú le daoine eile, laistigh agus lasmuigh den oideachas foirmeálta lárshrutha agus den oideachas neamhfhoirmeálta.
- Deiseanna a sholáthar don idirghníomhú bríoch idir grúpaí éagsúla d'fhonn tionchar dearfach a imirt ar fhorbairt na tuisceana feabhsaithe agus an chaidrimh sa phobal s'acu.
- Ábharthacht agus cóngas na ngníomhaíochtaí CRED a léiriú maidir le curaclaim fhoirmeálta agus neamhfhoirmeálta, le torthaí a fheabhsú do pháistí agus do dhaoine óga, agus le ceangal le polasaithe oideachais agus Rialtais eile, lena n-áirítear neartú an gheilleagair;

- Coincheap na foghlama gníomhaí a spreagadh, rud a dtugtar buntacaíocht di sa churaclam foirmeálta agus neamhfhoirmeálta;
- Tacú le hobair na suíomhanna oideachais foirmeálta agus neamhfhoirmeálta chun gnóthachtáil páistí agus daoine óga a fheabhsú, agus í a chomhlánú;
- An comhoibriú agus an chomhpháirtíocht atá ann cheana idir scoileanna, grúpaí óige, coláistí agus eagrais oiliúna le freastal níos fearr a dhéanamh ar riachtanais na bpáistí agus na ndaoine óga a aithint agus a bhreisiú;
- Aird a thabhairt ar phointe tosaithe gach duine aonair, grúpa páistí agus daoine óga, suíomh oideachais foirmeálta nó neamhfhoirmeálta agus na pobail ina maireann siad agus ina n-oibríonn siad; agus
- Sárthaispeántas a dhéanamh den dea-chleachtas agus comhroinnt na scileanna trí agus idir na hearnálacha foirmeálta agus neamhfhoirmeálta a chothú agus a spreagadh.

I ngach ceann de na réimsí thíos, léirigh an chéim, dar leat, ar a bhfuil tú ag feidhmiú:

- **An-mhaith**
- **Maith**
- **Sásúil nó**
- **Réimsí ina bhfuil forbairt le déanamh [dul chun cinn go fóill le déanamh]**

Cuir san áireamh, le do thoil, fianaise le tacú leis seo.

C1 SOLÁTHAR OIDEACHAIS: TORTHAÍ DO RANNPHÁIRTITHE:

Cinntigh go bhfuil ag rannpháirtithe, ag gach céim dá bhforbairt, tuiscint ar éagsúlacht agus ar ilchineálacht.

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED* leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C1a	Faightear deiseanna tríd na hidirghabhálacha CRED le go dtig le rannpháirtithe bheith páirteach i réimse de ghníomhaíochtaí i suíomhanna foirmeálta agus neamhfhoirmeálta a chuireann lena gcuid eolais agus tuisceana ar éagsúlacht agus ilchineálacht.	
C1b	Tá na hidirghabhálacha CRED ag teacht go mór le haidhmeanna/cuspóirí an pholasaí CRED agus leis na torthaí a bhfuiltear ag dúil leo agus déantar iad a phleanáil le go mbeidh dul chun cinn in eolas agus i dtuiscint na rannpháirtithe.	
C1c	Tá naisc thorthúla idir na hidirghabhálacha CRED agus réimsí	

	<p>curaclaim eile agus tacaíonn na hidirghabhálacha leis na réimsí seo, nuair is iomchuí, agus comhlánaíonn siad soláthar reatha oideachais.</p>		
C1d	<p>Bíonn na hidirghabhálacha CRED aois-oiriúnaithe agus freastalaíonn siad ar riachtanais agus ar shuimeanna rannpháirtithe aonair, rud a fhágann go mbíonn dul chun cinn ann i dtaca leis na scileanna, na barúlacha agus an iompar atá de dhíth le go dtig comhthuiscint agus meas ar, agus aitheantas don éagsúlacht a fhorbairt.</p>		
C1e	<p>Léiríonn na hidirghabhálacha CRED go soiléir comhthéacs an phobail agus na ndálaí ina maireann na rannpháirtithe.</p>		
C1f	<p>Leagtar amach go soiléir sna hidirghabhálacha CRED na torthaí a bhfuiltear ag dúil leo do rannpháirtithe, lena n-áirítear an dóigh a dtacóidh a rannpháirtíocht sna hidirghabhálacha le hardú na gcaighdeán agus na gnóthachtála.</p>		

<p>C1g Soláthraíonn idirghabhálacha CRED deiseanna do rannpháirtithe le go dtig leo cur go gníomhach lena gcuid foghlama féin trí bheith páirteach i bpleanáil agus i measúnú na n-idirghabhálacha.</p>		
<p>C1h Soláthraíonn idirghabhálacha CRED deiseanna do rannpháirtithe le creidiúnú a bhaint amach.</p>		
<p>C1i Forbraíonn idirghabhálacha CRED, nuair is iomchuí, áiseanna úra agus baintear úsáid éifeachtach as áiseanna atá ann cheana le tacú leis an fhoghlaim agus leis an teagasc.</p>		
<p>C1j Tá san áireamh sna hidirghabhálacha CRED nósanna imeachta comhaontaithe monatóireachta, meastóireachta agus athbhreithnithe, atá sothuigte ag gach duine agus a úsáidtear don phleanáil agus do shocrú spriocanna d'fhonn torthaí a fheabhsú do rannpháirtithe.</p>		
<p>C1k Déanann baill foirne a bhfuil na cáilíochtaí agus an oiliúint iomchuí acu agus a bhfuil sé ar a gcumas</p>		

tógáil ar inniúlachtaí na mball foirne eile lena mbíonn siad ag obair na hidirghabhálacha CRED a bhainistiú agus a threorú.		
---	--	--

C2 EISPÉIRIS FOGHLAMA NA RANNPHÁIRTITHE: [GNÓTHACHTÁIL AGUS CAIGHDEÁIN]:

Oideachas a chur ar rannpháirtithe le go dtig leo maireachtáil agus bheith rannpháirteach i ndomhan atá ag athrú, le go gcuirfidh siad luach ar agus le go mbeidh meas acu ar éagsúlacht agus le go bpléifidh siad go dearfach léi, agus iad ag glacadh san áireamh na deighiltí idirphobail leanúnacha a eascraíonn ón choimhlint mar aon le hilchineálacht mhéadaithe inár sochaí.

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C2a	Bíonn na rannpháirtithe ag comhoibriú le daoine eile de thraidisiúin agus de chúlraí éagsúla agus faigheann siad eispéiris dhearfacha foghlama i dtimpeallacht shábháilte chomhbhách ina gcuirtear chun cinn comhionannas, cuimsitheacht agus athmhuintearas agus ina mbíonn meas ar an éagsúlacht.	
C2b	Cuireann idirghabhálacha CRED ar chumas rannpháirtithe éirí níos muiníní mar gheall ar a gcúlra pobail agus cuireann siad le hardú an fhéinmheasa.	
C2c	Pléann na rannpháirtithe go dearfach	

	le daoine atá éagsúil leo, forbraíonn siad caidreamh le daoine de chúlraí agus de thraidisiúin eile agus forbraíonn siad meas agus tuiscint orthu.		
C2d	Bíonn na rannpháirtithe in ann a gcuid eolais agus tuisceana agus an meas atá acu ar chearta, ar chomhionannas agus ar ilchineálacht don uile dhuine a chur i bhfeidhm sa ghnáthshaol i suíomhanna foirmeálta agus neamhfhoirmeálta.		
C2e	Athraíonn na rannpháirtithe a ndearcadh agus a n-iompar i leith daoine eile, rud a léiríonn tuiscint níos fearr ar mheas ar chearta, ar chomhionannas agus ar ilchineálacht don uile dhuine.		
C2f	Léiríonn na rannpháirtithe torthaí feabhsaithe de thoradh iad a bheith rannpháirteach in idirghabhálacha CRED, lena n-áirítear scileanna cumarsáide, féinbhainistiú, réiteach fadhbanna agus comhoibriú le daoine eile.		

C3 CAIGHDEÁN NA NASC SEACHTRACH:

Cinntíonn na hidirghabhálacha go mbíonn teagmháil ag rannpháirtithe le comhpháirtithe agus páirtithe leasmhara ábhartha agus go mbíonn deiseanna acu tógáil ar eispéiris a bhí acu roimhe le daoine eile.

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C3a	Tá cumarsáid éifeachtach agus, nuair is iomchuí, comhoibriú le heagrais, áisíneachtaí agus forais oideachais eile lena oiread tairbhe agus is féidir a bhaint as na hidirghabhálacha CRED.	
C3b	Tá naisc láidre, tacúla, éifeachtacha ann leis an phobal áitiúil agus le réimse de ghrúpaí ionadaíocha mionlaigh.	
C3c	Tá deiseanna ann do na rannpháirtithe le bheith ag obair laistigh den phobal lena gcuid tuisceana air a fheabhsú agus le cur go dearfach leis.	
C3d	Tá deiseanna ann do na	

rannpháirtithe le dul i ngleic le cinnteoirí áitiúla m.sh. comhairleoirí, comhaltaí tionóil agus le foghlaim faoina gcearta agus faoina bhfreagrachtaí.		
---	--	--

C4 CEANNASAÍOCHT AGUS BAINISTEOIREACHT:

Cuidíonn ceannairí agus bainisteoirí le díbirt 'na mbacainní roimh an fhoghlaim' agus, dá réir, le hardú na gcaighdeán do gach duine agus le druidim na bearna feidhmíochta, trí rochtain agus cothromas méadaithe.

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C4a Pléitear le cleachtas CRED sa Phlean Forbartha Scoile nó i bPlean Óige an Cheantair.		
C4b Tá ról agus freagrachtaí aonair sainmhínithe go soiléir ag gach leibhéal den bhainistíocht agus tá a fhios ag an fhoireann, ag na rannpháirtithe agus ag a dtuismitheoirí cé na torthaí a bhfuiltear ag dúil leo ón idirghabháil.		
C4c Tá gréasáin agus nósanna imeachta éifeachtacha cumarsáide bunaithe le comhpháirtithe inmheánacha agus		

	seachtracha.		
C4d	Baineann an bhainistíocht úsáid éifeachtach as nósanna imeachta monatóireachta, athbhreithnithe agus meastóireachta chun eolas cruinn iontaofa a sholáthar maidir le dul chun cinn na ngníomhaíochtaí CRED agus d'fhonn cinnteoireacht agus feabhsúcháin todhchaí a threorú.		
C4e	Cuirtear chun cinn, leis na hidirghabhálacha CRED, dul chun cinn maidir le caoinfhulaingt, comhthuiscint agus cuimsitheacht/comhtháthú; Tá nósanna imeachta éifeachtacha i bhfeidhm le plé le hiompar mífhóirsteanach.		

C5 CAIGHDEÁN ÚSÁID ÉIFEACTACH NA nACMHAINNÍ [LUACH AR AIRGEAD]:

Baintear úsáid éifeachtach as acmhainní agus soláthraítear luach ar airgead atá aois-oiriúnaithe

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas.

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C5a	Tá réimse fóirsteanach dóthanach d'áiseanna agus d'ábhair foghlama atá aois-oiriúnaithe agus atá ar	

	dhea-chaighdeán le freastal ar riachtanais agus ar shuimeanna na rannpháirtithe agus d'fhonn na torthaí CRED is fearr is féidir a bhaint amach dóibh agus dá bpobal.		
C5b	Tá córas stóinsithe airgeadais i bhfeidhm d'fhonn taifid chruinne atá cothrom le dáta den bhuiséad agus den chaiteachas a choinneáil.		
C5c	Déanann lucht na n-idirghabhálacha CRED bainistiú éifeachtach ar na hacmhainní airgeadais lena chinntiú go mbíonn an soláthar ar ardchaighdeán agus costéifeachtach agus go seachnaítear aon dúbailt nach bhfuil gá léi.		

C6 CAIGHDEÁN AN TRÉADCHÚRAIM AGUS AN ÉITIS:

A éifeachtaí a bhíonn an fhoireann ag obair d'fhonn leas agus taitneamh na rannpháirtithe a chinntiú agus d'fhonn a bhforbairt phearsanta a spreagadh

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C6a	A chinntiú go dtugtar tacaíocht agus comhairle iomchuí do rannpháirtithe.	

C6b	Tacú le rannpháirtithe le go dtig leo iad féin a chur in iúl i gcomhthéacsanna áitiúla agus níos leithne.	
C6c	Timpeallacht a bhunú ina gcuirfí chun cinn cóimheas, iontaoibh agus caidreamh agus dearcadh dearfach i leith daoine eile.	
C6d	Cuidiú leis na rannpháirtithe tuiscint a fhorbairt ar an dóigh lena n-iompar féin mar is cuí i suíomhanna éagsúla, lena n-áirítear éisteacht le barúlacha daoine eile.	

C7 CAIGHDEÁN NA COSANTA PÁISTÍ AGUS CHOSAINT NA nDAOINE FÁSTA LEOCHAILEACHA:

Tá nósanna imeachta agus socruithe i bhfeidhm sa tionscadal seo d'fhonn leas agus cosaint na rannpháirtithe a chur chun cinn agus a chumhdach.

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C7a Polasaithe agus nósanna imeachta ag teacht leis na ceanglais reachtúla reatha.		
C7b Tá an t-eagras atá ag seachadadh an tionscadail agus an t-eagras a bhfuiltear ag freastal air soiléir maidir leis na nósanna imeachta a bhfuiltear ag baint feidhme astu agus na freagrachtaí atá ann ó thaobh sheachadadh an tionscadail de.		
C7c Tá cód iompair ann d'fhonn baill foirne agus rannpháirtithe a threorú maidir le hiompar iomchuí; tá oiliúint cothrom le dáta ann fosta.		
C7d Tá polasaithe agus nósanna imeachta soiléire éifeachtacha i		

	bhfeidhm maidir le cosaint na rannpháirtithe lena n-áirítear foráil d'earcú agus do roghnú baill foirne agus oibrithe deonacha.		
C7e	Coinníonn an t-eagras na rannpháirtithe, a dtuismitheoirí agus gach páirtí leasmhar ábhartha ar an eolas ar bhonn rialta maidir le polasaithe reatha agus le gnáthaimh atá i bhfeidhm le plé le gearáin.		
C7f	Tá nósanna imeachta iomchuí i bhfeidhm le plé le gearáin ó, agus in éadan, rannpháirtithe agus baill foirne.		

C8 COMHIONANNAS DEISEANNA:

Tá an t-eagras éifeachtach maidir le cur chun cinn na cuimsitheachta agus an chóimheasa, rud a thacóidh le foghlaim na rannpháirtithe agus a leathnóidh a rochtain ar dheiseanna le haghaidh foghlaim fadsaoil agus eispéiris dhearfacha.

Le meastóireacht a dhéanamh air seo, breithnigh ar an méid a thagann idirghabhálacha CRED leis na ráitis seo a leanas

	Meastóireacht agus buanna na hidirghabhála	Réimsí ina bhfuil gá le forbairt agus gníomhartha le déanamh
C8a	Tacaíonn comhábhair na n-idirghabhálacha leis an churaclam agus léiríonn siad riachtanais ilchineálacha sainiúla na rannpháirtithe atá páirteach leo.	
C8b	Bíonn rochtain ag gach rannpháirtí ar na hidirghabhálacha beag beann ar riachtanais bhreise nó ar ilchineálacht a c(h)úlra.	
C8c	Soláthraíonn an t-eagras deiseanna dearfacha don fhoghlaim lena gcuirtear chun cinn comhthuisct agus iontaoibh trí léirthuisct a forbairt ar éagsúlachtaí agus cosúlachtaí.	

<p>C8d Tá nósanna imeachta éifeachtacha i bhfeidhm d'fhonn iompar goilliúnach nó leatromach a dhíothú.</p>		
<p>C8e Tá naisc ann le réimse de ghrúpaí d'fhonn, mar shampla, grúpaí mionlaigh nó eitneacha sa cheantar a chuimsiú.</p>		

* Is ionann idirghabhálacha, sa chomhthéacs seo, agus plé le héiteas, cultúr, meas srl. trí éagsúlacht de chur chuige lena n-áirítear rannpháirtíocht, nósanna imeachta agus cláir.

Aguisín 1

Deiseanna rannpháirtíochta, ó gach grúpa Mír 75, sna hidirghabhálacha CRED

Deiseanna do rannpháirtithe le bualadh le agus le bheith ag obair le:	Réamhscoil	4-11 bliain fir. – bain.	12-16 bliain fir.-bain.	17-18 bliain fir.-bain.	Thar 18 fir.-bain.
Daoine eile de chúlra reiligiúnach éagsúil i suíomh foirmeálta					
Daoine eile de chúlra reiligiúnach éagsúil i suíomh neamhfhoirmeálta					
Daoine eile de chúlra eitneach éagsúil i suíomh foirmeálta					
Daoine eile de chúlra eitneach éagsúil i suíomh neamhfhoirmeálta					
Daoine eile a bhfuil/nach bhfuil cleithiúnaithe acu i suíomh foirmeálta					
Daoine eile a bhfuil/nach bhfuil cleithiúnaithe acu i suíomh neamhfhoirmeálta					
Daoine atá faoi mhíchumas i suíomh foirmeálta					
Daoine atá faoi mhíchumas i suíomh neamhfhoirmeálta					
Daoine eile den phobal Leispiach, Aerach, Déghnéasach agus Trasinscneach i suíomh foirmeálta					
Daoine eile den phobal Leispiach, Aerach, Déghnéasach agus Trasinscneach i					

suíomh neamhfhoirmeálta					
Daoine eile ar stádas pósta éagsúil i suíomh foirmeálta					
Daoine eile ar stádas pósta éagsúil i suíomh neamhfhoirmeálta					

Aguisín 2

De thoradh na rannpháirtíochta s'acu sna hidirghabhálacha CRED is mó eolas agus meas atá ag rannpháirtithe ar:	Is mó: le fianaise	B'fhéidir: le fianaise	Ní cinnte
chultúr agus traidisiúin daoine de chúlra pobail Caitliceach			
chultúr agus traidisiúin daoine de chúlra pobail Protastúnach			
chultúr agus traidisiúin daoine de chúlra pobail éagsúil a bhfuil ionadaíocht acu sa cheantar ina gcónaíonn na rannpháirtithe			
chultúr agus traidisiúin daoine de chine éagsúil nó ar dhath éagsúil craicinn			
reiligiúin seachas an Chríostaíocht			
dhaoine atá leispiach, aerach, déghnéasach nó trasinscneach			

dhaoine atá faoi mhíchumas			
dhaoine a labhraíonn teanga eile seachas Béarla			
Agus a mhothaíonn ar a suaimhneas maidir le cairdeas le duine de reiligiún, cine, dath craicinn éagsúil, daoine atá faoi mhíchumas agus daoine de chlaonadh gnéasach éagsúil.			
Agus bíonn deiseanna acu lena gcuid barúlacha a nochtadh agus le héisteacht le barúlacha daoine eile mar gheall ar cheisteanna a mbíonn tionchar acu orthu féin.			